

Åminnelsetal öfver högstsallig
konung Carl XIII, vid
sorgefesten uti stora f...

De la Gardie, Jacob,

1700-1829 81 Ca Br. Carl XIII 1818

1818

De la Gardie, J.P.

ExA^o

Vill. Sv.
Veri Rung.
Carl XIII
(P. 24)
1700-1829
1818

AMINNELSETAL

ÖFVER

HÖGSTSALIG

KONUNG CARL XIII,

VID

SORGEFESTEN

UTI STORA FRIMURARELOGEN

Den 28 April 1818,

HÅLLET AF

GREFVE

JACOB PONTUSSON DE LA GARDIE.

STOCKHOLM,

Tryckt hos CARL DELEEN, 1818.

86xvi

Aprin 11. 1818.

ÅMINNELSETAL

ÖFVER

HÖGSTÄLLIG

KONUNG CARL XIII.

VID

Exemplaret häftat kostar 12 sk. Banko, och
säljes til förmån för Frimurare-Barnhuset.

UTI STORA FRIMURARBLOGEN

Den 28 April 1818.

HÄLLT AF

GRETVE

JACOB PONTUSSON DE LA GARDIE.

STOCKHOLM,

Tryckt hos Carl Darnen, 1818.

Aldrig påkallade på en gång en större förlust, en mera lifligt känd saknad, tacksamhetens och erkänslans gärd, än då i dag vid foten af det altare Vänskapen sedan secler uprest, der Sanningen dyrkas och Menniskokärleken öfvas, Bröder, förenade genom pligter och dygder, återsamlade gå, at med blödande hjertan åt en bortgången Mästares minne lemna sista offret af de känslor, vördnaden fordrar, välgerningarne bjuda och tilgifvenheten skänker.

Under de åldriga hvalf, der slägter ingått och slägter försvunnit, visas oss en ännu öpnad graf, färdig at emottaga lemningarne af en länk i den omätliga omfamnande kedja, som utgöres af Frimurare Bröder; saknandet af hvarje, dyrbar för våra hiertan, är dubbelt känd uti denna stund, då alla röster ljuda CARLS namn, CARL XIII, Sveriges och Norges Konung, vår visaste Mästare, vår Välgörare.

Den äran, at vid detta tilfalle i vårt

Brödrasamfund högt tolka vår allmänna saknad, kännes lifligt af mig, men ej mindre vidden af mina åligganden: smickrad af den förra, bäfvar jag vid utförandet af de sednare. — Om känslan af mitt hjerta, om et outplånligt minne af den lycka jag ägt, at i nära 30 år närmare omge vår saknade Mästare, at njuta Dess enskilda godhet, at vara vittne af Dess gerningar, af Dess tänkesätt, et ögonblick hänfört mig, skänkt mig hopp at kunna framställa denna teckning, är nu denna villa försvunnen, och jag inser mer än någonsin storheten af företaget, felande förmågan hos den det skall utföra.

Förlåten, mine Bröder, bristerna hos eder tolk: det är ej första gången jag erfar, at äfven då hjertat flödar af känslor, saknas ord at dem uttrycka. Min enda tröst är, at de föga behöfvas der gerningarne tala. Det är med denna förtröstan, det är med hoppet til eder öfverseende godhet jag går, at med sanningens enkla, okonstlade språk lyda den röst, som kallat mig til detta rum.

Den gode, ädle Furste, som för et halft århundrade tillbaka å nyo tände i Norden

det nära slocknande Frimurare-ljuset, som med en oafbruten vård styrde, lifvade och beskyddade våra arbeten, är ej mer ibland de dödliges antal. Himlen har återtagit sitt lån, griftens mörker döljer för vår åsyn sista lemningarne af Dess kullfallna hydda; men Dess odödlige ande, ehuru återgången til sitt Uphof, sväfvade ännu öfver oss: den skall i evigheter nas längd hos Öfvermästaren tala för vårt väl, leda våra arbeten.

Inför denna Thron, der gycklarens smicker och smädarens tadel lika litet verka, der förtjenst och dygd endast gälla, der har CARLS odödliga själ redan framträdt, följd af lyckliggjorda undersåters välsignelser, af tacksamma bröders tårar.

Ifrån dessa sällhetens rymder, der förklarade varelser, vid dagarnas slut, gå at emottaga lönen, fortfar ännu i denna stund Dess skyddande blick öfver oss. Han ser här et Samfund stiftadt af Dess vishet, Dess kärlek för sanning, med oafbruten vård styrdt och skyddadt af Dess godhet, och hvars bestånd Han för kommande secler, befästat och tryggt, då Han til

samma mäktiga hand anförtrott sitt Folk
och sina Bröders väl.

O Bortgångne Mästare, älskade Beskyddare, vördade Konung! Det var för Dig ej nog at skänka Din lefnad åt styrelsen och hågnandet af de yrken, Ditt nit och Din omsorg stiftat och skyddat: ännu öfver lifvets gräns sträckte Du Dina välgeringar, och Din omtanka för vårt väl stadnade ej vid det mål Försynen satt för Din verksamhet: ännu ifrån Din graf upmanas vi af Ditt efterdöme til dygdernas utöfning, hvilat Din vårdande ande öfver oss och skänker hopp och tröst, då minnet af hvad Du gjort för Fosterlandet och Dina Bröder är det enda oss är öfrigt.

CARL, född vid sidan af den thron Han en dag skulle uprätthålla och pryda, emottog, redan vid gryningen af sin lefnad, en upfostran värdig Dess stånd, Dess håg för vetenskaperna och de vackra konsterna. Godheten och Visheten vårdade med gemensam omsorg en älskad Sons bildning, och snart røjdes i Dess unga eldiga själ denna kärlek för sanning, detta nit för det vackra, detta forskningsbegär efter allt som kunde leda til kän-

nedomen af människans uphof, tilvarelse och bestämmelse, hvilket oafbrutet följde Honom under hela Dess lefnad.

Ännu ung, vid de år då man oftare söker tilfredsställelsen i lättsinniga eller flygtiga nöjen, än i undersökningen, af ändamålet för vår härvaro, lemnade CARL sig til pröfning af sanningen och ljuset. Han sökte dem ej med nygirighetens fåfänga, men med tänkarens mogna upmärksamhet.

Den slöja, som för den ouplystes öga döljer det inre af naturens krafter, medel och verkningar, uplyftades för Dess syn, förlåten öppnades, och inträdet i Sanningens Tempel lemnades Honom. Han infördes der af en Faders hand, Dess första steg leddes af vänskapen, och blodsbåndets heliga rätt befastades genom nya, lika heliga förbindelser. Ifrån denna stund tilhörde CARL det Samfund, hvars arbetsätt är för verlden okänt, under det verkningarne deraf sprida ljus, förädling och välgörande. — Dess hela lif egnades åt dessa yrken, och Fosterlandet ensamt ägde en rätt, som öfverträffade det nit Han helgade til våra arbeten. — Med en

oafbruten forskning i allt som omfattade medlen och ändamålet af dessa arbeten, sökte Han ifrigt nya ljus: de kunde ej utblifva för Dess klara förstånd, Dess eldiga själ, Dess lifliga håg. Han fann dem tidigt, och använde sin hela lefnad at dem sprida och beskydda. Tacksamhet och erkänsla blef, jemte egna medvetandet at hafva gagnat, den lön Han åtråde och erhöll. Den följde Honom i lifvet, den lugnade sista stunderna af Dess vandring; och ännu efter försvunna seclers fulländade bana, skall den lika lifligt hos våra sednaste efterkommande fästa vid Dess namn odödlighetens stämpel och välgerningarnes minne.

Et sällsynt kunskapsbegär, förenadt med en säker blick i allt som var stort, skönt eller nyttigt, ledde Honom under den utländska resa Han företog, under alla Dess handlingar. Han såg främmande länder med den stadgade tänkarens öga; Han sökte lära känna det gagneliga i hvarje statsförfattning, och framför allt de människor, som antingen genom födseln eller stora förtjensters rätt styrde de Stater Han genomreste. Öfverallt banade Ho-

nom Dess snille, Dess kunskaper, Dess behag en angenäm väg til Hofvens mest förfinade cirklar, konstnärens verkstäder och filosofhens sällskap. Öfverallt emottogs Han med det nöje, den vördnad och den beundran, en Furste, WASAS ättling, och med Dess egenskaper, ägde en dubbel rätt at fordra.

I LUDVIGS pragtfulla Hof och FREDRIKS lärorika umgänge hade Han tilfälle skåda idealen af det tidehvarfvets mest lysande och största Regenter. Den förre emottog i den unga Fursten ättlingen af de stora Konungar, Frankrike räknat ibland sina äldsta och trognaste bundsförvandter. Den sednare omfamnade med alla vänskapens känslor en älskad Systers Son, i hvars själ han förutsåg fröet til de bragder, som en dag i odödlighetens tempel skulle närma CARLS och FREDRIKS namn. Det var under denna resa Han tilvann sig, på samma gång, grunderna för regeringskonstens regler och ökade kunskaper i de yrken som fäst at Honom vid FrimurareBröders heliga föremål. Begge skulle en dag för Svenska Folket göra Hans minne dyrbart, begge skänka tilfredsstäl-

lelse, lugn och sällhet åt Dess samvete, och gifva näring åt den outsläckliga håg Dess verksamma själ ägde, at gagna och uplysa.

Men Fosterlandet återfördrade Dess närvaro. Han återkom at i upfyllandet af sonliga pligter och dem som tilbörde Dess kall, emottaga en döende Faders sista välsignelser, trösta en sörjande Moder, hylla en Broder som Konung, samt af Dess hand erhålla den Hertigligen titel som CARL IX och GUSTAF ADOLF burit, och som ännu i våra dagar genom fortfarande dygder gått i fortfarande arf.

Sverige, i secler hotadt, aldrig undertryckt, hade ömsom känt tyngden af enväldets och sjelfsväldets lika förhatliga ok. Gemensamt med sin Konung saknade det den lagbundna frihet, som ensam gör Regentens och Statens väl. Den lysnad deraf, som ögonblick visat sig, hade försvunnit, och lik dessa ljungande moln, som, alltid hotande, ömsom utbreda mörker eller sprida förskräckelse, rasade anarchien, splitet och mistroendet emellan Bröder, skapade til gemensam lycksalighet. — Vacklande under våldets lika o-

rättvisa som svaga och städse omvexlade spira, var Fosterlandet i stridiga partiers ofta ombytta magt en kastboll, et tomt ord nyttjadt til enskilda afsigters befrämjande, sällan til det allmännas väl.

Den hotande faran insågs af de flesta, Nationen suckade efter frihet och sjelfständighet, GUSTAF III kom. — Ung, intagande, med en vältalighet som trängde til hjertat, med en mildhet som vann alla, samlar Han snart omkring sin person ett söndradt Folks hela tilgifvenhet, och CARL blef i Försynens hand första medlet til den Regementsförändring, som lugnade sinnena, åter förenade villade bröder och lofvade Svithiods söner en evigvarande sällhet, då i sin Konung de hyllade första Medborgaren af et fritt Folk.

Konungens förtroende, en Broders tacksamhet, Folkets välsignelser, en följd af år utmärkta af allmän sällhet, af lugn, af trefnad inom Riket, af grannars aktning och förtroende, blef den belöning CARL åtnjöt; och gifves väl för en hjelte, en ädel man, en Fosterlandets vän en mera ljuf, en större lön?

Det var under dessa sälla år CARL delade sin tid emellan landtlefnadens behag, Frimurarens yrken, de värf som tillhörde Dess kall och vänners ljufva sällskap. Med tjusning minnes Skåne än den tid, då CARL vistades inom dess bygder. Dess boning var glädjens, Dess umgänge behagens, hvar enda af Dess gerningar välgörenhetens. En tilgifvenhet, den tid och skiften ej förmått rubba, blef den gärd Skånes enhälliga röst egnade CARL. — Nya välgerningar hafva sedan ökat förbindelserna, Regentens omvårdnad, den enskilda mannens rätt, och trohetens röst förenats med tacksambetens. De tårar som vid tidningen af CARLS bortgång ur tiden der fälldes, både i den rikets boning och den fattiges koja, hafva som vittnen af den allmänna saknaden beledsagat Honnöm inför den Allsväldiges thron.

Tjugufem års fred hade skänkt Sverige et lugn, som ökat dess styrka, gifvit det nya krafter och varit nödvändigt för at bota de revor den Tolfte CARLS segrar och förluster lika vållat, och sednare tiders olyckligt förda krig än mera försvarat.

I östern ljungar redan krigets åska, fre-

den emellan Sverige och Ryssland är brutens de fält, som, under förflutna seclers längd, länt sin ryktbarhet af Svenska vapnens segrar eller förluster, skola å nyo blifva krigets tummelplats och Svenskt blod färga Finlands öcknar.

Under sin Konungs anförande gå våra härar til nya bragder, Svenska kölar plöja Östersjöns bölja, och Hoglands och Ölands stränder, Björkö skär och Cronstads inlopp skola til efterverlden bevittna CARLS mod och CARLS klokhet, då, ömsom segrande eller sviken af lyckan — seende fiendens vimplar fällda, eller sitt eget blod flyta för Sveriges försvar, CARL, lika stor, lika lugn, går at vinna krigarens ära och en förnyad rätt til fosterlandets erkänsla och tacksamhet.

Nära et århundrade hade försvunnit sedan Svenska flottan ägt tilfalle visa det den var värdig de Hjeltars namn, hvilka ärans, fosterlandets och dess egna häfder gemensamt förvara, då vid Hogland CARL förnyade hvad forntiden såg och beundrade. — GUSTAF, för stor at ej känna värdet af denna tjenst, för ädel at ej belöna den, skynda at det visa.

Inkommen med sin segrande flotta under de murars fästen hvilka EHRENSVÄRDS snille förvandlat ifrån farliga klippor til en säker förmur för Sveriges i östern då ägande besittningar, emottager CARL, under kanoners dån och den samlade härens närvaro, af en Broders hand segrens lön, af et tacksamt Folk vördnadens gärd, och i egna medvetandet af upfyllda pligter den högsta belöning, en ädel stor Man kan erhålla.

Men de stormar kriget upväckt skola snart stillas, lugnet återskänkas Norden, dess Folk njuta frugten af sitt mod och sina mödor, och CARL återkomma til stillheten af den landtliga lefnad Han älskade, i skötet af en Maka, hvars ömhet och kärlek Han oafbrutet rönt, i kretsen af tilgifna vänner, dem Han lika förtjenste och ägde.

I denna sällhet, skapad af Dess hand, förvärfvad af Dess dygder, befastad af Dess hjerta, framflyta ännu några år i lugnet och stillheten. Med odelad vörd för vårt Brödra-samfunds väl, i upfyllandet af dess pligter, tecknades nu af Mästarens egen hand de lagar som styra våra

arbeten, de ordningar som följas vid våra sammankomster; intet underläts af hvad som fordrades til det stora målets uppfyllande; och för den som ägt den förmån at se dessa omätliga arbetens vidd och förträfflighet, behöfves ej et större vitsord af vår bortgångne, älskade, visaste Mästares nit, omtänka och arbetsamhet för Bröders gagn och bästa.

Men detta lügen uphör, denna hvila egnad åt sanningen, dygden och menniskokärleken, störes af Fosterlandets våda; et brott, hvars minne jag önskade kunna utplåna ur Sveriges häfder, hade ändat GUSTAF III:s verksamma lif och det broderliga förtroendet, Dess lemnade Rikes röst påkallade gemensamt til förmyndare och försvarare den hjälte, hvars mod och skicklighet, pröfvade i farans och vådans stunder, ensam var mächtig uprätthålla WASARS Thron. — Kallad af förtroendets och pligternas förenade röst, emottager CARL i vidt utseende omständigheter, det styre som lemnades i Dess vård; — många af oss minnas ännu denna tid, och vådorna som hotade, och yrslan som härjade Europa, och villan

som störtade altaren och throner, och
 nyhetsbegäret som sökte fullkomligheten
 och fann förstörelsen, och dessa stridiga
 tänkesätt, hvilka antingen yrkade slafviskt
 bibehållandet af hvarje åldrig fördom,
 eller et tygellöst uphäfvande af hvarje
 band, äfven de heligaste, som antingen
 med en för tidehvarfvvet oklök och illa
 afpassad stränghet motstridde hvarje för-
 bättring, eller med en vild fanatisk lätt-
 sinnighet antog hvarje ny villa. Men om
 desse tider, så nära våra, genom det ho-
 tande de inneburo, lifligt tecknas för vå-
 ra minnen, kan vår tacksamhet lika litet
 glömma den store ädle Man, hvilken der-
 under lugnande och mild sammanhöll
 det hela, afvände stormarna, uprätthöll
 Rikets anseende, befastade slutna För-
 bund, höll en vis medelväg emellan öf-
 verspända fordringar och en låg eftergif-
 venhet: som, under Europas allmänna
 strid, nästan ensam lyckades at bibehålla
 freden, trygga handelns säkerhet, upsö-
 ka nya källor til allmän välmåga, befasta
 penningverkets bestånd genom omtänk-
 samma författningar, skänka åkerbruket
 och

och näringarna en ökad verksamhet, åt krigsmagten et vårdadt skick och med en förutseende omsorg försäkra den om alltid tilväxande ämnen i den Cadett-Akademi, som, stiftad af Dess hand, redan genom der danade krigare lemnat lysande vittnesbörd til sin grundläggares ära.

Med CARLS erfarenhet kände Han nogsamt, at den höga plats Han i Staten innehade, ej fredade Honom för okunnighetens och smädarens dolda tadel; men Han förlät den förre, Han föraktade den sednare, och lika känslfull för den visa, den dygdiga medborgarens bifall, som obekymrad öfver de omdömen andre fastade vid Dess gerningar, ilade Han sin höga bestämmelse til mötes, begärde ingen annan belöning än samvetets vitsord, ej annan tacksamhet än den, det egna medvetandet försäkrade Honom at en dag erhålla. Den har ej heller uteblifvit: den följde Honom genast i det lugn Han vid målet af upfyllda pligter gick at återtaga: den har följt Honom oafbrutit i de mer än 20 år som sedan förflutit: den skall evigt följa Dess minne och Dess namn.

— Om CARL under vårdandet af sitt ombetrodda värf syntes stor, är Han det ej mindre då, återgående til det medborgerliga lifvet, Han skänker åt vänners umgänge den utvidgning af behag Dess hjerta ägde och aldrig vägrade; då, glömmade den mindre rättvisa som stundom gjordes åt Dess förtjenst, Han endast ihågkom egna pligter, ej andras fel, och med blygsam känsla af egen ära, för den yttre dyrkan Han förut njutit, föredrog det inre medvetandet af upfyllda åligganden. Huru ofta, under denna tid, rönte Han ej den för alla stora män gemensamma lott, at se sina välgerningar med otack lönte; lugn af samvetets frid, höjd öfver smädarens låga försök, hördes aldrig af Honom, äfven i vänskapens mest slutna krets, et ord som innebar missnöje. Dess råd gåfvos så ofta de fordrades; Dess välvilja, Dess önskan at gagna framlyste i alla Dess gerningar; men klander öfver nekad rättvisa, tadel af Regeringens handlingar voro för Honom okända ord, äfven i de tider då missnöjet, stigit til en fruktansvärd höjd, med säkerhet bådade den ändring som snart

skulle inträffa; äfven i den, gaf Han et efterdöme, som hedrar Dess hjerta och stämplar en ädel själ: Han utförde det stora värf til hvilket Han kallades, Han räddade fosterlandet, men hämnades ej lidna oförmåtter, och försvårade ej genom förebråelser tyngden för misstagens och olyckans offer. — Men jag befinner mig redan vid denna märkeliga tidpunkt i CARLS lefnad, en af de svåraste för Dess hjerta, en af de största för Dess ära: å ena sidan fosterlandets våda, pligten at det rädda: å den andra en af sig sjelf och händelserna störtad Konung, hvars första Regeringsår Han med en Faders ömhet vårdat, hvilken Han egnat den största, den mest oegennyttiga tilgifvenhet, åt hvars tjänst och räddning Han nyligen i vådans stund ädelmodigt tilbjudit sin arm och sina råd; å den ena upoffrandet af et lugn som vanan gjort til behof: å den andra en skakad thron, stormar utan tal, fienden nära hjertat af Riket, och en tredjedel af Sveriges äldsta område i dess våld, medan det öfriga hotades stundeligen af nya lika vådliga anfall. — CARLS ädla själ tvekade ej i valet emel-

lan pligterna och upoffringarne. De förre hade i alla tider varit regeln för Dess gerningar, de blefvo det äfven nu; och med samma benämning, hvilket nära trenne secler förut gjort Dess stora Stammafaders minne odödligt, gick nu WASARS siste ättling att, i likhet med den förre, rädda Sverige ifrån utländskt ok och inhemsk tvedrägt. Snart såg man spridda stridskrafter åter samlade; — verksamhet och bestämdhet intaga de rum, håglöshet och obeslutsamhet lemnat; — et försvar bildades, underhandlingar öppnades, gränserna fredades mot anfall, och sinnena lugnades. — Ständerne sammankallade, skyndade at tolka CARL den erkänsla en räddad skänker sin befriare, och med tacksamhet gilla de steg en hotande fara gjort oundvikliga. — Med bördens och förtjenstens gemensamma rätt, i stöd af lagar som tid och eder helgat, hade det för CARL varit lätt at intaga WASARS Thron, men Dess hjerta kände en vida ljufvare tilfredsställelse i Folkets fria val än i egna anspråk, och det var först när Svea Folks enhälliga röst kallade Honom til Kronan, Han den emottog, at

för andra gången blifva Sveriges Råd-
dare. —

Om stora upoffringar, om upfyllda
pligter voro tillräcklige at försäkra de
dödlige om en beständig sällhet på jor-
den, syntes visserligen CARL den förtje-
na; men nya sorger, ökade bekymmer
skola ännu någon tid fästa sig vid Dess
lefnad.

Den Furste, som i et angränsande Rike
länge njutit en förtjent dyrkan, inkalla-
des at blifva CARLS stöd, — han fick ej
länge upfylla denna pligt. CARL AUGUST
hitkommen, tilvann sig hjertan, och e-
mottog af Konung och Folk den aktning
och den hyllning Dess stilla dygder, Dess
rena vandel, Dess stora hushållsanda i
så många afseenden gjorde honom värdig
at äga; men lik den stjerna, som under
nattens mörker på en molnbeströdd him-
mel för ögonblicket skänker vandraren
ledning och ljus, syntes och försvann
han nästan på samma gång: et djup af
olyckor och elände hotade. — Den billi-
ga farhåga hvarje Svensk kände vid åsyn
af Fosterlandets våda, ökades af fruktan
för tilståndet af Konungens helsa: den

hade länge vacklande lidit et nytt anfall, hotande och smärtande för trogna tilgifna undersåter. — Försynens nåd anropades af et helt Folk, den Alsvåldige rördes af våra böner, — dödens hand afväpnades af våra tårar, — CARL återskänktes til sin Maka och til Sverige. — Rikets Ständers sammankallande til valet af en Thronföljare blef nödvändigt, och med en förundransvärd samstämmighet utropades den Hjelte, hvilken för kommande secler försäkrat Sveriges ära och Sveriges sjelfständighet. Snart fick CARL sluta i Sin famn den Furste, som skulle sprida sällhet och lugn öfver Dess återstående dagar och med den Sonliga ömhetens hela omvårdnad löna en Faders mest oinskränkta kärlek och tilgifvenhet; som med vapnens glans, Europas återvunna frihet och en ny Krona skulle höja Sveriges ära och göra CARLS Regering än mera minnesvärd, än mera kär för Dess Folk. — Tvenne år hade CARL njutit denna sällhet, då en ny pröfning skulle nå Dess hjerta. — Den ovanlige Man, hvilken lika genom egna storverk och andras fel upstigit til en magt, som lemnade i dess hand

snart sagdt hela Europas öde, och hvars begär ej kände andra gränser, än dem, dess omätliga herrskningslystnad utstakade i de mest aflägsna länders undertryckande eller förstörande, hade med sina härar nalkats nära Europas östra gräns, för at til talet af sina eröfringar äfven lägga det vidsträckta land som lyder ALEXANDERS spira. Van at räkna dagar genom segrar, och at se lyckan oaf-låtligen fästad vid dess örnar, ansåg han Rysslands underläggande för lätt, och dess förmättna inbillning målade redan för honom möjligheten at genom denna väg segrande nå de fält, hvilkas namn i mer än tjuge secler varit fästadt vid namnet af Macedoniens odödlige hjelte.

Europa öfversvämmades af Franska krigare; ifrån Tagens til Moskwas stränder lydde allt samma röst, och like dessa omätliga känslolösa ismassor, dessa rysliga laviner, hvilka ifrån Alpernas eller Apenninernas höjd nedstörta öfver de olycklige som befinna sig i deras väg, medförde dess härar hela folkslag, at mot egna intresset, öfvertygelsen och folkrätten strida och upoffras för et främ-

mande ändamål. Redan hade afgörande träffningar, blodiga strider utmärkt Franska härarnas framsteg: flyktande fiender, vunna städer, underlagda länder bevittnade fortfarandet af den krigsära, som et sjerdedels århundrade gjort segren oskiljagtig ifrån dess fanor. — CARL rådslog med den Stora Man, hvilken Försynen i sin godhet skänkte åt et fritt Folks enhälliga önsknigar. Han insåg den våda som hotade, ej endast Europa i allmänhet men äfven Sverige enskilt; det var ej förmåner i ögonblicket lätta at erhålla, men lika lätta at förlora: det var kommande tidevarfs väl, som utgjorde målet för Hjeltarnes omsorger. Pröfvande med kallt och mognadt sinne Fosterlandets behof, dess ställning och dess framtida säkerhet, glömde de förut lidna förluster, och döfve för den allmänna kanske mindre väl öfvertänkta röst som återfordrade Finland, gingo CARL och CARL JOHAN at, utan andra afseenden än Sveriges ära och Sveriges trygghet, deltaga i en strid, hvars föremål var Folkens frihet, och hvars följder skulle blifva Skandinaviska Halföns sjelfständighet. —

Med en Faders blödande känslor, men med full förtröstan til den Allmägt, som vakar lika för Statens bestånd och enskiltas väl, anförtrodde CARL utförandet af detta viktiga värf til en Son, til den Hjelte, hvilken under olika förhållanden i tjuge samfälta år fästade äran och segren vid sina företag; och Anförarens namn blef för Europas samlade folk en säker borgen, lika för värfvets rättvisa och dess utförande. — Häfderne skola beundrande omtala bragder, dem modet och klokheden gemensamt styrde, och snart skola samma fält, som nära 200 år förut utmärktes af GUSTAF ADOLFS storverk, bevittna, at lika mod och lika anda lifvade ännu Sveriges härar och deras anförare. — Europas lugn befastades i samma stad, från hvilken fordom krigets åskalljungat; men ännu var segrens lön ej gifven åt Europas befriare, och den som var Sverige lofvad för gjorda upoffringar, saknades ännu: en ny strid fordrades. — Norges förening med Sverige var genom freden i Kiel Sverige försäkrad. CARL ansåg den för begge Rikenas välgång af yttersta vikt; allt hvad som kunde be-

främja detta ändamål ville Konungen vidtaga: Dess ålder, Dess vacklande helsa syntes för Honom inga hinder at afstå ifrån det beslut Han fattat, at sjelf commendera sjö-expeditionen. Fåfångt sökte Dess vänner afråda Honom, — at föreställa Honom, at då Han redan i mannaåldern stridt för Fosterlandet, ej sparat sin Person, offrat sitt blod, borde Han nu ej blottställa sig; men orygglig i sin föresats svarade Han: *Jag vill återse mina gamla trogna Krigs-kamrater: med dem lifvas å nyo hos mig åldriga minnen, och skulle en kula under detta tåg träffa mig, så dör jag nöjd i mitt kall; men jag befarar detta ej: Sveriges och Norges sällhet är målet för mina önsknings, för mina böner til Allmagten. — Försynen skall til känslan af sina pligter, til känslan af sitt eget väl, återföra en viljad men ädel Nation, och den enda seger mitt hjerta åtrår, skall blifva tvenne Folks välsignelser.*

En annan seger hade varit tung för Dess hjerta, den fordrades ej heller. CARL syntes, misstroendet afväpnades, gäsningen uphörde, sinnena lugnades,

CARLS dygder och anspråk beundrades och erkändes, Norges samlade Lagstiftare helsa Honom för sin Konung, och det är för andra gången en Krona fästes på CARLS grånade hjessa genom et fritt Folks enhälliga val.

Följd af sina nya undersåtares förböner och välsignelser, emottages CARL af Svithiods tacksamhet och går at i nya förbindelsers upfyllande, i tvenne Folks lyckliggörande, i samvetets bifall röna den största tilfredsställelse en Regent på jorden kan äga, den enda som är varagtig.

Lugnt framflöto nu Dess dagar, vårdade af en Maka och en Sons hela ömhet, hvilka omsorgsfullt sökte förekomma Dess önsknings och afvände bekymren, i det säkra hopp Dess Sonsons dygder och bildning skänkte åt en kommande framtid, i pröfvade vänners tilgifvenhet, i Folkens allmänna kärlek och vördnad.

Frukthan för den goda älskade Konungens helsa var den enda sorg Dess hela lefnad vållade tilgifna undersåtare; täta anfall af dessa förebud til sista förvandlingen upfyllde allas hjertan med oro och bekymmer; men de mellantider af

återställd helsa man ofta erfor, och då Konungen glad, munter, syntes återhäm- ta förlorade krafter, skänkte en lifvande tröst och hade, så til sägandes, för dem som dagligen omgäfvö Dess person, gjort hoppet til en vana. — Men huru bedra- ges ej menniskan i sina visaste uträknin- gar, i sina säkraste förhoppningar. En längre tid hade förflutit utan dessa ho- tande anfall, då på en gång de synas åter- komma med ökad våldsamhet. — Med krossadt hjerta och tårfullt öga nalkas mi- na tankar allt mer och mer nämnandet af det ögonblick, då krafterne aftynade, dödens omisskänliga tecken visa sig, hop- pet med hvarje minut aflägsnas och slut- ligen försvinner, — då sorgen intager alla sinnen och förbönerna ljuda under helgedomens hvalf; då allas omsorger få- fängt användas at tilbakahålla Försynens oåterkalleliga beslut; då en Makas, en Sons, en Sonsons, en Systers tårar blan- das med et helt Folks; då föremålet för Skandinavians förenade kärlek, nära sin förvandling, ensam lugn och med denna osvikliga förtröstan på Öfvermästarens nåd och försoning, som stödt Dess hela

vandel, utan fruktan väntade midnattstimmens slag, för at inträda i det Tempel der lönen gifves, der arfodet utdelas, och der de kronor Han burit, skulle utbytas emot evighetens.

Detta viktiga ögonblick närmas allt mer och mer, de dyrbara föremålen för Dess kärlek och Dess tilgifvenhet hafva ej lemnat Dess sjuksäng, de öfvergifva nu ej heller Dess dödsbädd. — Än kastas en blick af det slocknande ögat på den Måka Han i mer än fyratie år ömt älskat, som vårdande stödde Dess ålderdom, som Han nu lemnar i sorgen och saknaden. — Än trycker Dess matta arm för sista gången til sitt hjerta den ädle Store Man, å hvilken Han med full trygghet öfverlemnar tvenne älskade Folks hela sällhet, och som svarar mot detta förtroende. — Än utsträcket Dess hand välsignande öfver den unge Furste, i hvars tilvexande dygder Han ser kommande tidehvarfs sällhet försäkrad, i hvars uprigtiga sorg och tårar Han läser ömhetens och känslans hela liflighet. — Än mötes Dess brustna ögonkast af en Systers hela ömhet, djupt krossad af detta sista slag med hvilket

Försynen Henne pröfvar. — Än känner CARLS ömma hjerta hela värdet af de känslor, af de tårar som synas hos dessa gamla bepröfvade vänner, hvilka sörjande, bedjande, omgifva Dess dödsbädd.

Men snart tillhöra Dess tankar ej mer de jordiska föremål Honom omgifva, Dess syn är ensamt fästad vid Allmägtens thron, Dess anda har återgått til sitt eviga Uphof — Dess odödliga själ har redan inträdt i Sällhetens rymder. — CARL är ej mer. — Vördade Konung! älskade Mästare! Du är ej mer, men minnet af Dina dygder skall evigt lefva i tacksamma Bröders hjertan.

Religionens heliga sanningar voro på en gång föremålet för Din djupa vördnad, för Dina forskningar: dess lära skänkte Dig ledning under lifvets olika skiften, gaf jemnhet och lugn åt alla Dina företåg, — uttrycktes i de stadgar Du stiftade för det Samfund, der Religionens ära, Lagarnes helgd, och Vålgörenhetens utöfning utgöra grunden, pelarne til den byggnad Du upförde, och der sörjande Bröder i dag samlade egna Ditt stoft den

gård af tacksamhet och erkänsla, njutna
välgerningars minne förtjenar.

Allmänt väl var målet af alla Dina
gerningar. Din varma Fosterlandskänsla,
Ditt nit för Sveriges ära, Din omsorg at
den befästa, skall, så länge Svenske män
ännu trampa en älskad fosterjord, bevitt-
na Dina bragder, omtala Dina dygder,
och föreviga vår erkänsla för den Hjelte,
hvilken tvenne gånger räddade Fädernes-
landet, — utom hvilken vi ej samlades
på detta rum, — och namnet af Sverige
ej mer skulle finnas ibland namnen af
sjelfständiga Stater.

Du kände vänskapens heligaste pligter;
Ditt hjerta var alltid öppet för dess röst;
Du egnade den Din dyrkan; hvar enda
af Dina handlingar bar dess stämpel; den
tecknades i hvarje rad af Dina enskilda
bref, — och vänskapen tacksam följde
Dig under alla lifvets skiften, den omgaf
Din dödsbädd. Den skall äfven segrande
öfver vanan, öfver tiden, aldrig uphöra
at åt Ditt minne offra tilgifvenhetens, åt
Dina förtjenster vörtnadens mest uprig-
tiga gård.

Arbetsamhet, ordning, fullbordad

smak för de vackra konsterna (vid lediga stunder mästerligen öfvade), et brinnande begär för allt nyttigt, stort och gagneligt, liflig fattning och omdömesförmåga i förening med mildhet och öfverseende med menskliga svagheter, voro oskiljagtige ifrån Ditt ädla väsende. — Du hatade förtal, älskade höra talas godt om hvar man, och förtjustes af vackra gerningar. Oförrätter glömdes af Dig, tjenster aldrig; ädelmodig, välgörande frikostig och, i mån af tilgångarne, belöande Kongligt, alltid på det mest förbindande sätt.

Med synbar glädje omfattade Du hvarje tilfälle, då anledning skänktes Dig at betyga Ditt välbehag öfver hvarje stort gagneligt företag.

Knappast framflöt någon dag, at Du ej uttryckte Din glädje och Din tacksamhet til Försynen, för den glädje Du njutit i gåfvan af en så tilgifven och kraftfull Son och efterträdare. — Huru ofta voro ej de som omgäfvö Din person, vittnen til CARL JOHANS ömhetsfulla omsorger och CARLS lifliga erkänsla, — huru ofta hörde

hörde man Dig ej, med den lifligaste känsla af glädje, med den djupaste rörelse utropa: *Jag är mer än belönt för mina mödor, som vid grafvens brädd kan med visshet förutse den lyckliga framtid Sverige och Norge skall äga.* Och ännu i dessa sista stunder, då vid en förmärkt förbättring af Din helsa en stråle af hopp ljusnade i Kronprinsens nedtryckta sinne, huru fattade Du ej en älskad Sons hand och med rörd och liflig tacksamhet yttrade: *Jag kan väl nu dö, då jag lemnar mitt Folk i Edra händer.*

Ja, gode Konung! För Din uplysta själ var framtidens bok redan öpnad, och detta fasta hopp, nu förvandladt i visshet, skall i evighetens sälla rymder med brödra-folkens tacksamhet öka, om det vore möjligt, Din sällhet och Din njutning.

Med et oafbrutit nit för Frimureriet, dess stiftning, fortgång och stadgande — med en omsorg som härledde sig lika ifrån verksamheten af Din själ och Din åhåga at befordra allt hvad nyttigt var, använde Du en betydlig del af Din jor-

diska vandel til befrämjandet af våra yrken.

Och äfven då Fosterlandet ägde en ökad rätt til Din omvårdnad, uphörde Du ej, i den mån Din tid det tillät, at skydda och leda våra arbeten.

J, mine Bröder, hafven sett Honom at dem helga samma nit, som i de unga åren utmärkte alla Dess gerningar. Med hvilken liflig rörelse uptog Han ej i vårt förbund den unge Furste, hvilken redan ägde et så utmärkt rum i Dess hjerta! med hvilken omsorg lät Han Honom trappvis upstiga til Templets helgedom, för at en dag med lika känsla, lika anda, blifva för oss hvad Han var, vår Broder, vår Mästare, vår Beskyddare.

Unge Prins, kommande Styresman af vår Orden! Gå at värdigt upfylla Ditt kall, blif hos Din Store Far tolken af vår tacksamhet, af vår erkänsla; det skygd Han jemnar vår Orden, den omsorg, den godhet med hvilken Han den redan omfattat, stämplar Dess hjerta och bevittnar en fortfarande gärd af de tankesätt Han allt ifrån sin första hitkomst egnat

den store Konung, hvars bortgång vi alle med Honom gemensamt begråtit.

Säg Honom, at Frimurarens hjerta klappar högt för Kung och Fosterland, och at tilgifvenheten för båda är en pligt som lifligt kännes af oss.

— Som Svenske män tilhör Honom vår tro, vår lydriad och vår kärlek; som Frimurare äro våra förbindelser fördubblade. — Må dessa uttryck af undersåtares, af bröders känslor, framburne af Dig, sanningens, dygdens och oskuldens urbild, för vår vördade Konung, vår älskade Beskyddare, blifva för Dess hjerta en lön: det är den enda vi här kunna gifva, den enda som här är värdig hjelten och menniskovännen.

Och Du, gode, bortgångne, Visaste Mästare! Om ifrån de ljusa rymder, der Din förklarade ande upstigit inför den Alsvåldiges thron, Du ännu kastar en blick på jorden, låt det blifva välsignelsens öfver en Son, och öfver de arbeten som under Dess beskydd här sysselsätta Dina sörjande lemnade Bröder.

Läs i deras hjertan den känsla de för Dig i lifstiden buro, den de ej efter Din

bortgång förändrat. — Saknaden följde
 Dina jordiska lemningar til det hvilo-
 rum, der bredevid stora Likar, omgifven
 af hvad fosterlandet ägt mest vördnads-
 fullt, Ditt stoft hvilat; saknande hafva
 Dine lemnade arbetare i dag här samlats,
 och denna saknad skall ej uphöra. —
 Nej, då dessa hjertan ej mera slå, då
 blodet i våra ådror stannat, och grafven
 höljer våra multnade ben, då skola ännu
 häfderne til kommande secler blifva tol-
 kar af CARLS dygder, och vår tacksamhet
 gå i arf til våra barn med minnet af den
 Mästare som stiftat våra arbeten, af den
 Konung hvars hela lefnad vitsordade, at
Dess högsta Lag var Folkets väl.

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8
Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

TIFFEN® Color Control Patches © The Tiffen Company, 2007

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black
								
								